

ЗНАМЕНИТЕ ПЕДАГОШКЕ ЛИЧНОСТИ ВРШАЧКОГ КРАЈА

Јанковић Александра 192/08

Шевердија Зорана 149/08

Јерковић Милица 169/08

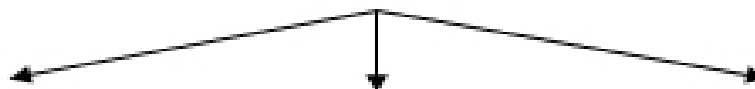
Јовичић Марија 180/08

Вуковић Јелена 153/08

Пројектна настава је наставни рад заснован на пројектима. Главне одлике пројектне наставе су : усресређеност на ученика, сараднички однос ученика и наставника, бављење актуелном проблематиком из реалног живота у окружењу, повезаност са другим научним подручјима и људским делатностима, сарадничко-тимски рад, унапређивање организацијских и комуникацијских способности ученика, увођење нових метода учења.

Димензије циљева пројектне наставе Emer и Lanzen су представили:

1. Проверавање знања. Наставници и ученици уносе у рад властита стручна и научна знања и поступке у анализу и трагање за могућим решењима. Они уочавају сложености при уопштавању праксе у теорију, сагледавају границе властитог предмета. Осећај потребу за комуникацијом и кооперацијом.

3. Целовито учење.
У пројектном процесу требало би да се развијају све људск способности и снаге – моралне, естетско-креативне, чулне и практично-занатске. Значај тих елемената треба да се осети у процесу учења, треба да разграничи научно и ненаучно.

2. Орјентација на делање.
Као реакција на постепени „нестанак стварности“ и редукцију могућности за социјална искуства, потребно је код ученика формирати компетенције делања које се јављају као услов за активност у школи и животном окружењу.

4. Демократско уобличавање.
Демократски начини понашања могу се формирати само ако су услови демократски уобличени. Ученичко самостално планирање и организација су језгро пројектне наставе.

5. Друштвена реалност. Пројектна настава се не заснива само на научној систематици већ на сложеној материјалној реалности и њеним проблемских пољима. Зато је неопходно отварање школе, учење изван учионице што је знак животне и практичне озбиљности, утицаја на друштвене промене, схватања улоге и одговорности науке.

Personalități importante ale spațiului educațional vârșețean

Rezumat

Mesajele pe care ni l-au transmis Uroš Nestorović, Nikola Brašovan, Mihailo Palov și alți pedagogi de seamă, afirmă că tradiția, modificată și adaptată noilor timpuri, reprezintă un generator al dezvoltării și al realizării unor obiective importante.

Obiectivul acestui proiect de cercetare îl reprezintă salvarea de la uitare a personalităților din sfera educației, considerând că aceștia reprezintă o zestre culturală. Poporul dibaci este conștient de faptul că cea mai potrivită cale de urmat către o dezvoltare reușită se desfășoară pas cu pas, luând în considerare moștenirea culturală care ne menține de-a lungul vremii. Un astfel de popor se poate regăsi în mozaicul pedagogic european, încadrând în acesta cele mai valoroase piese pe care le deține și dăruindu-le Europei respectiv Lumii întregi.

Cuvinte cheie: reforma învățământului, afirmațiile pedagogice, multiculturalitatea, universalitatea.

Observând faptul că Vârșețul este un *oraș al dascălilor*, ca studenți ai Facultății de Învățători, am dorit să cercetăm începuturile direcționării acestui oraș către educație. În colaborare cu Muzeul Orașului Vârșeț, Biblioteca Orășănească, Muzeul de Pedagogie din Belgrad, Biblioteca Matica Srpska din Novi Sad și Școala de Înalte Studii pentru Educatori *Mihailo Palov* din Vârșeț, am reușit să obținem unele informații importante și interesante, cu privire la personalitățile din sfera pedagogiei care au viețuit și activat în acest oraș. Este interesant faptul că numeroase personalități de pe aceste meleaguri, recunoscute pe plan mondial în alte domenii de activitate culturală și artistică și-au început activitatea ca învățători. Se pune întrebarea dacă la acest fapt a contribuit orașul, mediul în care educația este pusă pe loc de frunte, sau faptul că acesta fost unul multiethnic în perioada de formare a sistemului școlar sârbesc. O personalitate de seamă a fost Felix Milleker, arheolog și întemeietorul muzeului din Vârșeț. A activat ca învățător la Biserica Albă (localitate în apropiere de Vârșeț) unde va face cunoștință cu persoana care îi va determina activitatea de mai târziu în sfera arheologiei. La fel și Jovan Sterija Popovic, cel mai mare autor de comedie din literatura sârbă, autorul numeroaselor piese de teatru, a fost profesor de limba latină într-un gimnaziu particular în perioada anilor 1830 – 1836.

În lucrarea de față ne vom ocupa de numele a trei dintre pedagogii vârșețeni: Uroš Nestorović, Nikola Brašovan, Mihailo Palov și de prezentarea sumară a câtorva lucrări:

Padagogia și metodică (1817)

Revista *Învățătorul – Ucitelj* (1873)

***Multiethnicitatea societății iugoslave și educarea tinerilor M.P.* , la fel și un scurt istoric al educației la Vârșeț.**

ОБРАЗОВАЊЕ У ВРШЦУ

Током XVI и XVII века српска деца уче писменост у манастиру Месић.

Световне основне школе отварају се у XVIII веку- немачка школа 1727. год. (први учитељ Јосиф Михаило Сервати), српска школа око 1760. год. (учитељи: Григорије Зосимовић, Сава Стефановић, Јован Теодовић и Григорије Ботак).

Дакле, историја образовања учитеља, дуга више од два века везује се за терезијанске просветитељске реформе (просветно-школске), када су први пут исткатнути захтеви за сручно- педагошко припремање учитеља за рад у малим, тривијалним и основним школама.

Административно оквир за овај први корак чине: Општа Уредба о школама (Allgemejne Schulordnunk- 1774. године) Јохана Фелбигера, затим Упутство за поправљање стања православних (српских и румунских) основних школа (Regulae directivae – 1776. године), Илирске дворске депутације, угарски Школски устав (Ratio educationis publicae) из 1777. године.

Урош Несторовић

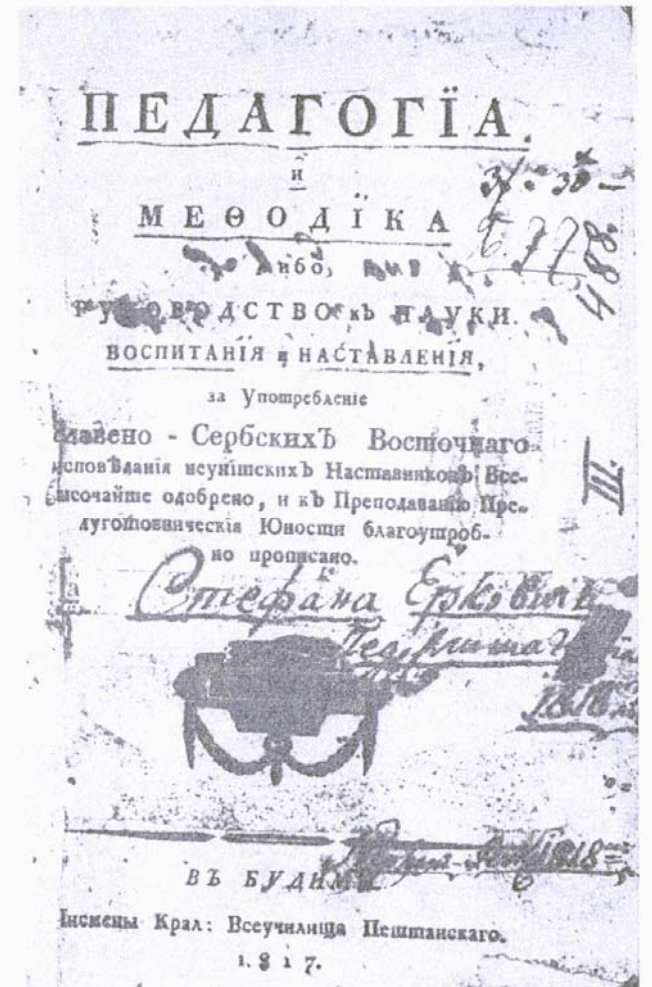

Период престанка искључиве надлежности црквене власти над образовањем учитеља је време када је на сцену српских просветних прилика ступио Урош Несторовић, саветник угарске дворске канцеларије и врховни школски инспектор свих православних (српских, румунских и грчких) школа.

Урош се родио у Будиму 1765. године. Гимназију је завршио у Пешти, а филозофију у Братислави. Студије права је окончао у Бечу. Године 1791. постављен је за канцелисту и нотара Илирске дворске канцеларије. Када је ова институција била укинута Несторовић је у истом звању био премештен у Краљевску угарску дворску канцеларију. На овим дужностима морао се истаћи, јер је 1796. године именован за дворског агента. Године 1810. Несторовић је постављен на дужност врховног школског надзорника православних српских, румунских и грчких школа. На овој дужности остао је пуних 15 година. Те године значајне су за развитак српских школа у Хабзбуршкој монархији јер је њихов рад битно унапређен деловањем првог врховног надзорника.

Педагогија и методика Уроша Несторовића

1817. године, под насловом
„Педагогија и методика либо
руководство к науки
воспитанія и наслвения за
употребление славлено –
сербских восточнаго
исповеданія неуницких
наставников всевисочајше
одобрено и к преподаваніу
предуготовническа јуности
благоутробно прописано.“

Опште карактеристике Несторовићеве дидактике

Поред педагогије и методике Несторовић није публикувао већа дела. У том погледу он се издваја као јединствен пример педагошког писца који објављује само једно зрело педагошко дело. Објашњење и одговор зашто је педагошки опус Уроша Несторовића остао на једном обимнијем публикованом раду са највећом вероватноћом треба тражити у тегобама и сметњама које су пратиле његов живот.

Педагогија и методика има четири „одделенија“ .

У „првом одделенију“ Несторовић је изложио захтеве о потребама добро уређене школе, функције учитеља, његовом телесном, моралном и умном васпитању, основним средствима наставног рада (карте, табла, шестар и друго), школским законима, испитима, наградама, праћењу наставног рада и одмору ученика у наставном раду.

У „другом одделенију“ су изложени ставови о организацији и програмским структурама сеоских, градских, војничких и девојачких школа.

„Треће одделеније“ обухвата проблемаику јавног васпитања, телесног васпитања, душевног васпитања, естетског васпитања и моралног васпитања.

Завршни део- „четвро одделение“ Несторовићеве књиге у првој глави обухвата дидактичку а у другој методичку проблематику.

У уводном делу ове дидактике (Несторовић му је дао наслов „О наставлениу и начину предавања“) разматрају се два основна дидактичка појма – настава и дидактика. Наставу дефинише као „...намерениу сходно соопшченије различни знанија и представленија“. Упоредјујући наставу и васпитање, Несторовић истиче следећа њихова значења :

„Воспитаније се дакле односи на све силе човеческе во общче, како душевне, тако и телесне, а наставленије само на силу и моћ познаније“. По Несторовићу „Наставленије добива душа човеческа таква поњатија, која изван ње леже, а воспианијим се само потпомажу и подкрепљавају чрез нека внешњаја расположенија оне силе и моћи човеческе које се већ о њему налазе, да би се саме собом свободно развити могле “.

Прим. прев. : „Васпитање се дакле односи на све силе човчје уопште, како душевне, тако и телесне, а настава само на силу и моћ познања.“

III. О Виду наставленія.

§. 144.

Катихетико - Сократическій наставленія видѣ.

Всма е важнѣ у Методики видѣ наставленія, кои се состои или у вопросы и отвѣты, или у непрерывномѣ преподаванію. Оная первѣй, кои ништо друго ни е него устменна забава или разговорѣ. Учитель сѣ ученицы свои, при комѣ онѣ ученике вопрошава, и отвѣтанѣмѣ њіовымѣ разговорѣ води и продужава, зовесе *Катихетическій*; ако ли се разговорѣ овај у исто време тако устрои, да се изѣ оны повлѣтїа, коя ученикѣ већ при себи има, мало по мало друга нова развїаю, то се онѣ *Сократическій* видѣ, называ. Овај Катихетико — Сократическій наставленія видѣ управо принадлежи кѣ первомѣ поученію юности, и може се при свакомѣ учебномѣ предмету выше или манѣ употребити. Содержаніе правила, по коима се овај наставленія видѣ управляти мора, зовесе *Катихетика* или *Сократика*; а знанѣ само

или

не зна, и оно што чуе, отѣ части не разуме. Учитель дакле мора најпре ученике свои сѣ художествомѣ бележена пристойно упознати, њима при шомѣ у време предаваня своѣ помагаши, и ни коимѣ начиномѣ не допущати имѣ, да чрезѣ целый часѣ сваку найманю речју себи запусую, ербо бы ово управо противно дѣйствию, ерѣчь неразсудливостѣ у њима произвешти могло.

Рођен 1850. године у Вршцу у угледној занатлијској породици, по завршетку ниже реалке у родном месту, школован је у националном духу. Наиме, тако талентован младић није бирао слободну професију са далеко бољим животом у материјалном погледу, него се решио да помогне своме народу. У то доба била су два позива која су била тесно везана за наш народ у овим крајевима. То је био српски свештеник и српски народни учитељ. Брашован одлази у Сомбор и онде као одличан ђак завршава Српску учитељску школу.

Учитељ – први српски социјалистички часопис

У 58. броју 1872. године донео је лист Панчевац вест о покретању новог часописа под именом Учитељ. Уз обавештење о покретању часописа, изложен је укратко и његов програм. Ту се каже да ће програм Учитеља бити да ради на остварењу организације учитељстава и побољшању његовог материјалној положаја, да унапређује васпитање и обучавање на основу напредне педагогије, и „да се школе и учитељи од свега онога једаред за свагда еманципују или ослободе, што год би им у радњи и напредовању њиховом на путу стајало“. Први број учитеља штампан је у Земуну 23. јануара 1873. године. У њему је истакнуто да часопис „издају и уређују српски и земунски учитељи, а одговара Миата Нешковић“. Уредништво часописа до краја његовог излажења водио је Никола Брашован. Лист Учитељ је у својим ступцима изложио о чему ће писати и каквих ће се начела држати. Учитељ ће се заузимати да се из народне школе истисну сви премедмети који су се преживели „према новијим појмовима о науци и њеном упливу на васпитање и наставу“. Поред школског васпитања Учитељ ће обраћати пажњу и питањима домаћег и друштвеног васпитања. „Домаће васпитање не одговара ни близу захтевима модерне педагогије; Социјална неједнакост, умна и материјална која људе изопачава и у касте подељује, смета и самом васпитању и образовању народњем.“ С подједнаком пажњом обратиће Учитељ пажњу предшколском као и школском васпитању, и захтеваће „да се малодечје школе по народу заведе а основне тако преустроје, како ће се од наше омладине створити онаква генерација коју ће друштвена једнакост, слободу и све друге врлине сматрати као услов својих и друштвених уређења.“ У таквој школи ће се омладина револуционарисати „против свега и свачега што се не би слагало са његовим идејама.“

Михаило
Палов

Животни пут Михаила Палова почиње 19. октобра 1914. године у селу Хајдучица, у учитељској породици, да би се касније и сам определио за позив учитеља. После завршене учитељске школе у Вршцу, дипломирао је на педагошкој групи предмета Филозофског факултета у Београду 1938. године. Радио је као професор Учитељске школе у Вршцу школске 1947/48. године, а затим је постављен за директора Учитељске школе у Вршцу. За професора Више педагошке школе у Новом Саду изабран је 1952. године, а школске 1953/54. године постављен је за директора Учитељске школе у Сремским Карловцима.

Између 1954. и 1964. године налазио се на разним дужностима у Наставном одељењу Повереништва и Секретаријата за просвету и културу АП Војводине (просветни саветник, главни просветни инспектор, Руководилац Центра за усавршавање наставника...). Од 1964. до 1971. ради као самостални истраживач у Југословенском заводу за проучавање школских и просветних питања, а од 1971. изабран је за ванредног професора на Филозофском факултету у Новом Саду за предмет школска педагогија. Више година био је у Уредништву часописа „Педагошка стварност“ (Нови Сад), „Настава и васпитање“ (Београд), „Савременост“ (Нови Сад), а краће време и часописа „ Савремена школа“ (Београд), члан редакције едиције „ Омладина и друштво“ Института друштвених наука у Београду, и др. Као редовни професор пензионисан је 1983, а умро је 2005. у Новом Саду.

Вишенационалност југословенске заједнице и васпитање младих

Наводимо из Саопштења 03.04.1986.године :

„...Изванредно значајно што се ово саопштење одржава на завршетку прве деценије нашег веома сложеног, разноврсног и у много прилика напорног, можда и брзоплетог рада, на превазилажењу образовања и васпитања. У сваком друштву такве промене државе изазивају мање или веће потресе.

Вероватно је јединственији рад у овој области у друштвима, државама национално мање разноврсним но што је наша вишенационална заједница...

...Чини ми се, с друге стране, да ни фактор вишенационалности наше заједнице и извођење из њега адекватних васпитно-образовних задатака, као и пропорција у структурирању програмских садржаја, нпр, из књижевности и историје, још увек није доживео своју афирмацију, пошто нису ретка схватања да вишенационалност као чинилац и у овој области треба првенствено да се уважава у таквој средини каква је војвођанска заједница народа и народности...“

Преписка Михаила Палова са други значајним педагозима на Југословенском подручју

„Што су год људи на овоме свијету измислили, ништа се не може испоредити с писмом. Пријатељу или зналцу своме који је далеко преко бијелог свијета, послаши мисли своје на комаду артије; читати, што су други писали прије двије иљаде година читати; то је наука, која ум љуцки готово превазилази, и могло би се рећи, да је онај, који је први њу измислио, био је више Бог, него човек.“

(Вук Стефановић Караџић, Први Српски буквар, Беч, 1827.г.)

„Драги Мишо,

....Наши студенти су у великом проценту изванредни, осим старијих годишта који заостају у студију. Ту је она велика група III год. са теоријом васпитања, јер су били вредни да израде семинарски рад, колоквирају и положе испит. Остало је за јесен методологија. Припреме у виду колоквија и вежбе су успешно обављене. Једина тешкоћа код њих су што релативно брзо заборављају оно што су „учили“. Можда је за нас професоре велики проблем што су нам наставни садржаји неповезани.....“

Све ове преписке, а и бројне друге које нисмо навели, осликавају животни пут и рад проф. Михаила Палова, његову широку педагошку културу, пожртвованост, предани наставнички рад.

ЗАКЉУЧНО РАЗМАТРАЊЕ

На претходним страницама смо приказали карактеристике и значај педагошких залагања ранијих времена. Проучавајући књиге и записе, неки датирају из „давних“ времена, првенствено смо уживале, а затим, како повезивале старе методике и дидактике са садашњима, тако и надограђивале знања, која смо стекли на студијама.

За нас заједно је ово био први вид заједничког истраживачког рада, који јесте био тежак, јер информације нису биле лако доступне, али смо вишеструко биле награђене подацима које смо пронашле о Нашим истакнутим педагошким личностима и које смо другима дале на увид.

У свом истраживању, уочиле смо да су се од самих зачетака школства, педагози борили и за његову реформу и за побољшање. То су одлике и данашњег времена и чињеница је да ће школство као такво бити склоно и у будућности.